

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

Българската армия понася тежки щети след преврата на 9 септември 1944 г., чрез който компартията влиза във властта. Българското офицерство е подложено на невиджана чистка – хиляди са уволнени, преследвани и репресирани.

Повечето от онези кадри във войската, които са защитавали Отечеството и са рискували живота, са дамгосани с удобния за комунистите термин „фашисти“ без в България да е управлявала партия или монарх с такава идеология.

Сайтът **desebg.com** публикува онлайн заповедта, с която е поставено началото на чистката в армията. Тя е от 20 септември 1944 г. и е издадена от тогавашния министър на войната Дамян Велчев.

С нея е разпоредено командирите на дивизии веднага да съставят „следствени комисии“, чиято задача е да издирват военни чиновци, които с „миналата си или настояща дейност са допринесли или допринасят за разколебаване на войнишката вяра в командването“.

В състава на комисииите са допуснати представители от областните комитети на ОФ, както и такива на „въстаническите отряди“ (разбирай партизани).

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

Това е достатъчно основание да се смята, че комисиите не са били обективни, а подвластни на целите на комунистическата партия.

Според събраните от комисиите „доказателства“ и проведен разпит на съответните офицери те са подлежали на предаването им на съд, уволнявани, премествани в друга войскава част или освобождаване и връщане в същата част, в която са служили.

Малко по-късно Дамян Велчев се опитва да поправи нещата, когато се разбира, че по този начин ще бъде обезглавена българската армия, която и без това е поставена под съветско командване при участието ѝ в заключителната фаза на Втората световна война.

Срещу Велчев се надига брожение от средите на компартията и ОФ и той е обвинен, че прикрива офицери, които следва да бъдат предадени на „народния съд“.

Документът е включен в сборника [„Държавна сигурност и офицерите от БНА 1944-1960“](#),
2014 г. издание на [Комисията по досиетата](#) ,

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

800 Н.У. I Ф.О.Б.е. от ^{Полковник} *Михаил Васил*
МИНИСТЪР НА ВОЙНАТА
350
от София, 20 септември 1944 г.

ЗАПОВЕДЪ

Последните четири години на потпишаността на военно-родителско и сподобливо чувство направи много оръжия и изодуваания, които се разваляха в откритата борба срещу фашистичните престъпления.

Българското офицерство по принцип действат по заповед срещу тази родолюбива борба, като в много случаи премина формата "действие по заповед" и заангажира името на армията в противонародни прояви. Отдани лица избязоха да не от човешки си образ и в стремежа си да засиделостувават своите фашистки принадлежност извършиха деяния, за които не трябва да отговарят.

За да се спаси армията от престъпния път, в който в заангажирана виещата командувана, тя, заедно с народноосвободителният войски, нахвесе на 9 септември удар на фашизма в България и го погуби.

Дният след 9 септември бяха дни на борба за укрепване на властта на О.З.

Като естествена последица, резултат на изблик на революционно настроение и на загриженост за укрепване на властта се явиха действия, регулирането и отстраняването на които наложи настоящата заповед, целяща упокоение на духовете, както на смутната войнишка душа, така и на командния състав.

За целта заповядваме:

1. Командирите на дивизиите веднага да съставят именни списъци на дивизионните области "следствени команди" в състава: 1/ един скарм-следовател от военни оскд, в чието райони команда дивизионна област; 2/ един представител на областния комитет на О.З., назначено от последния; 3/ офицера от Р.О. към чеба на дивизията и 4/ представител на възстаническият отряд.

Всички началници с чувство на отговорност да издират военните чинове, които са маналата си или настояща дейността си допринесли или допринасят за разколебаване на войнишката въра в командването и ги задръжат по установения в войската ред.

- 2 -

Всички задръжани в зряна с промяната от 9 септември военни чинове и т.з.м, които се задръжат в изпълнение на настоящата ми заповед, да се изпратят независно, заедно с собраният за тях сведения на следственият комиси, които след разпит и прозъра на собраният доказателства да разрешават бързо случат като раздължат задръжаният военни чинове на следните четири групи а/ за скад;

б/ за уволение;

в/ за преистване в друга част и

г/ за освобождение и зряние в скадта част.

Освобождаването да остава от самит следствени комиси.

Случаите за преистване и уволение да бъдат докладвани веднага в Министерството на войната - Р.О., за прозъра и изпълнение.

Они военни лица, които подлежат на скад, да бъдат задръжани в соответният гарнизонни затвори, а предшкит им предоставени в соответният военни скадлища.

Задръжаният от армия, I и II корпус военни чинове да бъдат представени на следственият комиси при Министерството на войната - Военно кондангство.

2. Предетон назначаването на "помощник-командири", които не бъдат политическо възпитание лица. Самостоятелното на войнишкит комитети става не само излишно, но и вредно. За уредяване на този въпрос не поеледва нарочна заповед.

3. Командирите на частите да донесат по канален ред за всички случаи на неподчинение или за опъване на командата дейност на командира. При много важни случаи да се донесат телеграфически направо в Щаба на войската - Р.О.

4. Командирите на частите с всички разполагаеми оръжия, да се противопоставят на всички опити, от където и да идва той, за арестуване на военни чинове не по установения начин в войската, с изключение на случаи, когато военно лице е извършило престъпление от вулгарен характер и трябва да се вземат ирици за неотстранението на това лице. В такъв случай задръжаният военно лице трябва да се предава веднага на най-близката военна част.

5. Българският триковър не е компрометиран и с гордост трябва да бъде предпочитан, пред каквито и да е други възмена. Нощ българския триковър, в името на О.З., новото българско правителство с пълна сигурност не наградя бюджета сво

Как е заповядана чистката в армията след Деветосептемврийския преврат

Написано от Христо Христов
Неделя, 13 Септември 2020 11:03

- 3 -

бодна, благодарствена и демократична България.

6. Забранява се поставянето на казармите и правозимитът обръщане друго знаме — освен трикошора. Когато се прави поуръчане на освободителните руски бойци, задължително да се украсяват казармите с български и руски знамена.

Забранява се на военните чиновници да носят ленти и значки, които не са въведени в войската.

Да не се забравя, че под лентите и значките много често се крият провокатори.

Честната идеология се носи най-добре под простата военна униформа.

7. Да не се забравя, че нашите кубежи войнични поддръж е въведен и строго спазван и от великата руска армия. Строго забранява се на военни чиновници в униформа, и когато са от мащаб на главата, да поддръжват по друг начин, освен с установените военни поддръж.

8. Най-късно до 22 септември вечерта да се освободят всички военни чиновници, срещу които няма тежки и доказани обвинения. Най-късно до 21 септември вечерта да се изпратят мотивирани отговори на офицерите подлежащи на преброяване.

Веднага да се прекончат всички отпуски изобщо.

Най-късно до 22 септември вечерта всички офицери да влязат твърдо на работата си и да поемат здраво частите в ръцете си.

9. Всички командири, които не проявяват максимална енергия и тактика при изпълнение на наредбата ми заповед, ще държат строго отговорни.

10. Настоящата заповед издава се в името на върховни отечествени интереси, затова строго и осъзнателно и изпълнение да се счита от всички военни чиновници като въпрос за лична чест.

Офицери, подофицери и войници, донел е върховният момент да дадем всичко за отечеството си.

/п/ Велчев
Генерал-майор

В ъ р н о,

Тр. капитан — Адютант Командира на трудовите войски